

A FRO IN SIMS

Spoleczeństwa i kultury Europy

Wykład

Prowadzący: **dr Wojciech Lewandowski**

E-mail: w.lewandowski@uw.edu.pl

Dyżur: **środa 15.00-16.30, sala 32, Nowy Świat 69**

Rok akademicki: **2016/2017**

Semestr letni: **30 h**

TERMINY SPOTKAŃ

Dni i godziny: **środa, godz. 13.15-14.45**

Miejsce: **sala: 3, Krakowskie Przedmieście 3**

ECTS: **2**

Forma zaliczenia: **egzamin**

ZASADY UZYSKANIA ZALICZENIA

Egzamin pisemny w formie testu.

CELE

Celem przedmiotu jest prezentacja zjawisk kształtujących społeczeństwa i kultury Europy. Studenci będą mieli możliwość zapoznać się z podstawową terminologią z zakresu antropologii, nauk o kulturze, oraz socjologii. Przedmiotem wykładu będą takie problemy jak geneza społeczeństw i kultury Europy, ich ewolucja oraz współczesna kondycja. Ponadto przedmiotem refleksji będzie zagadnienie tożsamości europejskiej, atrakcyjność europejskiego modelu społeczno-kulturowego oraz przyszłość europejskiego projektu integracyjnego w obliczu wzrostu tendencji nacjonalistycznych.

TEMATYKA ZAJĘĆ

KULTURA, CYWILIZACJA, EUROPA

1. WPROWADZENIE DO TEORII KULTURY

- Podstawowe pojęcia nauk o kulturze.
- Sztuka w życiu społecznym i politycznym.
- Kultura popularna a kultura masowa.
- Społeczna rola kultury.

2 CYWILIZACJA

- Kultura a cywilizacja.
- Teoretyczne ramy rozważań nad naturą cywilizacji.
- Wybrane koncepcje cywilizacji.
- Koncepcja współwystępowania cywilizacji Benjamina R. Barbera (Dżihad kontra McŚwiat).
- Zderzenie cywilizacji? - koncepcja cywilizacji Samuela P. Huntingtona.

3. EUROPA I JEJ GRANICE

- Europa - wspólnota geograficzna czy kulturowo-cywilizacyjna.
- W poszukiwaniu granic Europy.
- Pogranicza i peryferie Europy - zagrożenie czy inspiracja.

4. GLOBALIZACJA A REGIONALIZACJA

- Wymiary procesów globalizacji.
- Polityczne i kulturowe teorie regionalizacji.
- Globalizacja wzorców kulturowych - ku hegemonizacji dyskursu kulturowego.
- Globalizacja a konflikt kulturowy.
- Typy adaptacji do odmiennych wzorców kulturowych i cywilizacyjnych.

5. NARODY EUROPY

- Koncepcje narodu i ich przejawy.
- Tożsamość narodowa.
- Kulturowe podstawy tożsamości narodowej.
- Kultura popularna jako źródło tożsamości narodowej.

Literatura podstawowa

Braudel Fernand, *Gramatyka cywilizacji*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2006, s. 37-69.

Bokszański Zbigniew, *Tożsamości zbiorowe*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 30-72.

Gołembski Franciszek, *Cywilizacja europejska*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2012, s. 7-32.

- Krawczyk Rafał, *Podstawy cywilizacji europejskiej*, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2006, s. 19-66, 118-167.
- Olchowski Jakub, *Kultura i zjawiska dezintegracji i konfliktu*, w: *Międzynarodowe stosunki kulturalne. Podręcznik akademicki*, red. Agata W. Ziętek, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2010, s. 101-128.
- Wnuk-Lipiński Edmund, *Europa wobec globalizacji*, w: *Cywilizacja europejska. Różnorodność i podziały*, red. Maciej Koźmiński, Universitas, Kraków 2014, s. 501-512.
- Ziętek Agata W., *Globalizacja a kultura*, w: *Międzynarodowe stosunki kulturalne. Podręcznik akademicki*, red. Agata W. Ziętek, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2010, s. 84-100.

Literatura uzupełniająca

- Anderson Benedict, *Wspólnoty wyobrażone. Rozważania o źródłach i rozpowszechnianiu się nacjonalizmu*, Społeczny Instytut Wydawniczy „Znak”, Fundacja im. Stefana Batorego, Kraków-Warszawa 1997.
- Baker Charles, *Studia kulturowe. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2005.
- Barber Benjamin R., *Dżihad kontra McŚwiat*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa 2005.
- Bauman Zygmunt, *Globalizacja i co z tego dla ludzi wynika*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2006.
- Budyta-Budzyńska Małgorzata, *Socjologia narodu i konfliktów etnicznych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.
- Fiske John, *Zrozumieć kulturę popularną*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.
- Gołembski Franciszek, *Kulturowe uwarunkowania podziału Europy na Wschodnią i Zachodnią*, „Społeczeństwo i Polityka” 2008, nr 3, s. 9-22.
- Gołembski Franciszek, *Tożsamość europejska (aspekty teoretyczne)*, w: *Tożsamość europejska*, red. Franciszek Gołembski, Instytut Nauk Politycznych. Zakład Instytucji Europejskich, Warszawa 2005, s. 13-67.
- Hill Richard, *My Europejczycy*, przeł. Wika Sobieraj, Wydawnictwo Jacek Santorski & Co, Warszawa 2004, s. 17-39.
- Huntington, Samuel P., *Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa 2006.
- Koźmiński Maciej, *Szkice do wykładu o granicach Europy i granicach europejskich*, w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2005, s. 431-464.
- Krajewski Marek, *Kultury kultury popularnej*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2003.
- Krawczyk Rafał, *Podstawy cywilizacji europejskiej*, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2006, s. 118-167.
- Lewandowski Edmund, *Pejzaż etniczny Europy*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa 2004, s. 13-101.
- Oblicza procesów globalizacji*, red. Marek Pietraś, Wydawnictwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2002.
- Pomian Krzysztof, *Europa i jej narody*, Słowo/Obraz Terytoria, Gdańsk 2014.

EWOLUCJA KULTURY I SPOŁECZEŃSTW EUROPY

6. ANTYCZNE KORZENIE KULTURY EUROPEJSKIEJ

- Oblicza cywilizacji klasycznej - grecka filozofia, organizacja polityczna, literatura i sztuka.
- Ekspansja kultury greckiej w okresie hellenistycznym.
- Rzymskie fundamenty cywilizacji europejskiej.
- Przemiany cywilizacji europejskiej w okresie wczesnego chrześcijaństwa.
- Dziedzictwo starożytności we współczesnej kulturze europejskiej.

7. ŚREDNIOWIECZNA EUROPA

- Zmierz Rzymu - przemiany cywilizacji europejskiej.
- Chrześcijańskie średniowiecze a myśl antyczna.
- Religia w średniowiecznej Europie.
- Kultura średniowiecznej Europy.

8. EUROPA NOWOŻYTNA

- Humanizm: rewolucja religijna, intelektualna i kulturalna. Narodziny epoki nowożytnej.
- Znaczenie reformacji dla cywilizacji europejskiej.
- Oświeceniowe korzenie współczesnej cywilizacji europejskiej.
- Przemiany polityczne w nowożytnej Europie.
- Narodziny gospodarki kapitalistycznej.

Literatura podstawowa

Baszkiewicz Jan, *Państwo i naród w Europie na przełomie XVIII i XIX wieku*, w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2005, s. 237-246.

Braudel Fernand, *Gramatyka cywilizacji*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2006, s. 333-342, 343-409.

Gołembski Franciszek, *Cywilizacja europejska*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2012, s. 33-127.

Literatura uzupełniająca

Baszkiewicz Jan, *Myśl polityczna wieków średnich*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1998.

Baszkiewicz Jan, *O niektórych filozoficznych i praktycznych dylematach Praw Człowieka*, w: idem, *Państwo. Rewolucja. Kultura Polityczna*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2009.

Chaunu Pierre, *Cywilizacja wieku oświecenia*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1989.

Delumeau Jean, *Cywilizacja odrodzenia*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1993.

Delumeau Jean, *Reformy chrześcijaństwa w XVI i XVII wieku. Narodziny i rozwój Reformy protestanckiej*, t. 1-2, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1986.

Dobrowolski Paweł T., *Europa uporządkowana? Traktaty westfalskie 1648 roku*, w: *Cywilizacja europejska. Eseje i szkice z dziejów cywilizacji i dyplomacji*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2010, s. 215-224.

- Krawczyk Rafał, *Podstawy cywilizacji europejskiej*, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2006, s. 168-193.
- Modzelewski Karol, *Barbarzyńskie korzenie Europy*, w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2005, s. 29-42.
- Mazurkiewicz Piotr, *Chrześcijańskie korzenie Europy*, w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2005, s. 43-64.
- Pomian Krzysztof, *Europa i jej narody*, Słowo/Obraz Terytoria, Gdańsk 2014.
- Szynkiewicz Sławoj, *Nomadzi w średniowiecznej Europie*, w: *Cywilizacja europejska. Eseje i szkice z dziejów cywilizacji i dyplomacji*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2010, s. 29-54.
- Wipszycka Ewa, *Miejsce dorobku antyku w dziedzictwie kulturowym cywilizacji europejskiej*, w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2005, s. 15-28.
- Wipszycka Ewa, *Polis i imperium*, w: *Cywilizacja europejska. Eseje i szkice z dziejów cywilizacji i dyplomacji*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2010, s. 15-28.

WSPÓŁCZESNA EUROPA

9. KSZTAŁT WSPÓŁCZESNEJ EUROPY

- Stan cywilizacji europejskiej na progu dwudziestego pierwszego wieku.
- Kontrkultura lat sześćdziesiątych jako źródło postmodernizmu.
- Postmodernizm jako nowe oblicze cywilizacji europejskiej.
- Dokąd zmierza współczesna Europa? Perspektywy cywilizacji europejskiej
- Koniec europejskiej historii?

10. KULTUROWA POZYCJA PONOWOCZESNEJ EUROPY

- Determinanty pozycji kulturowej państwa.
- Atrakcyjność kulturowa *Soft power* i inne rodzaje siły w stosunkach międzynarodowych.
- Kultura popularna jako źródło budowy pozytywnego wizerunku państwa.
- Europejska soft power - źródła i ograniczenia.
- Cywilizacyjna atrakcyjność projektu europejskiego.

11. NARODZINY TOŻSAMOŚCI EUROPEJSKIEJ

- Pojęcie i elementy składowe tożsamości.
- Cechy konstytutywne tożsamości europejskiej.
- Jedność w różnorodności? Europejska wizja wspólnoty ponadnarodowej.
- Wielokulturowość a tożsamość europejska.
- Przyszłości tożsamości europejskiej w dobie narodowych partykularyzmów.

12. AKSJOLOGIA WSPÓŁCZESNEJ EUROPY

- Europejski vs amerykański sen.
- Europejskie wartości - próba definicji.
- Neoliberalizm źródłem kryzysu współczesnej Europy?
- Prekariat - narodziny nowej klasy społecznej.
- Solidaryzm społeczny i jego rola w przezwyciężeniu kryzysu aksjologicznego współczesnej Europy.

13. BREXIT - POCZĄTEK KOŃCA?

- Specyfika brytyjskiego członkostwa w Unii Europejskiej.
- Społeczne, polityczne i kulturowe uwarunkowania Brexitu. Brexit czy Exit?
- Brexit jako symptom rozpadu więzi pomiędzy społeczeństwami Europy.
- Potencjalne konsekwencje Brexitu dla przyszłości projektu integracyjnego.

Literatura podstawowa

Biskup Przemysław, *Zjednoczone Królestwo a integracja europejska*, w: *System polityczny Zjednoczonego Królestwa*, red. Przemysław Biskup, Małgorzata Kaczorowska, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2012, s. 313-324.

- Bojarczyk Bartosz, Olchowski Jakub, Ziętek Agata W., *Od dominacji kulturowej do soft power. Kultura w promocji państw*, w: *Międzynarodowe stosunki kulturalne. Podręcznik akademicki*, red. Agata W. Ziętek, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2010, s. 129-161.
- Garapich Michał P., *Brexit – fakty, mity, liczby. Możliwe konsekwencje wystąpienia Wielkiej Brytanii z unii europejskiej. Analiza głównych osi debat publicznych*, Instytut Spraw Publicznych, Fundacja im. Friedricha Eberta, Warszawa 2016 (<http://www.feswar.org.pl/fes2009/e-books/Brexit.pdf>).
- Gołembski Franciszek, *Cywilizacja europejska*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2012, s. 128-162.
- Lewandowski Wojciech, *Kryzys aksjologiczny w Unii Europejskiej*, w: *Kryzysy w procesie integracji europejskiej i sposoby ich przezwycięzania*, red. Konstanty Adam Wojtaszczyk, Jadwiga Nadolska, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2015, s. 53-66.
- Lewandowski Wojciech, *Kto jedzie na gapę? Napięcie aksjologiczne pomiędzy solidaryzmem a neoliberalizmem w Unii Europejskiej doby kryzysu*, „Przegląd Europejski” 2015, nr 2 (30), s. 58-69.

Literatura uzupełniająca

- Bokszański Zbigniew, *Tożsamości zbiorowe*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, 189-278.
- Debord Guy, *Spółeczeństwo spektaklu oraz Rozważania o społeczeństwie spektaklu*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2006.
- FRA (European Agency for Fundamental Rights), *The European Union as a Community of Values: Safeguarding Fundamental Rights in Times of Crisis*, European Agency for Fundamental Rights, Luxembourg 2013.
- Giddens Anthony, *Europa. Burzliwy i potężny kontynent*, Wydawnictwa naukowe PWN, Warszawa 2014.
- Gierycz Michał, *Elastyczna aksjologia Unii Europejskiej*, „Więź” 2012, nr 1 (639), s. 45-60.
- Golka Marian, *Imiona wielokulturowości*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA, Warszawa 2010.
- Henderson Ailsa, Jeffery Charlie, Liñeira Robert, Scully Roger, Wincott Daniel, Wyn Jones Richard, *England, Englishness and Brexit*, „The Political Quarterly” 2016, Vol. 97, No. 2, April-June, s. 187-199.
- Hill Richard, *My Europejczycy*, przeł. Wika Sobieraj, Wydawnictwo Jacek Santorski & Co, Warszawa 2004, s. 284-307.
- Integracja europejska a przemiany kulturowe w Europie*, red. Kaja Kaźmierska, Katarzyna Waniek, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2011.
- Jawłowska Aldona, *Drogi kontrkultury*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1975.
- Karg-Musiał Magdalena, *Brytyjskie i węgierskie referenda z 2016 r. Uwagi o roli instytucji demokracji bezpośredniej w procesie integracji europejskiej*, „Przegląd Europejski” 2016, 3 (41), s. 78-97.
- Krawczyk Rafał, *Podstawy cywilizacji europejskiej*, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2006, s. 118-167.
- Lewandowski Wojciech, *Soft Power jako narzędzie geopolityki. Znaczenie kultury popularnej*, w: *Polityka zagraniczna państw Europy Środkowej i Wschodniej na przełomie XX i XXI*

- wieku. *Ujęcie geopolityczne*, red. Józef Tymanowski, Wydawnictwo Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, Warszawa 2013, s. 59-69.
- Łastawski Kazimierz, *Historyczne i współczesne cechy tożsamości europejskiej*, „Społeczeństwo i Polityka” 2004, nr 1, 206-237.
- Najder Zdzisław, *Opóźniona świadomość Europejczyków. Próba diagnozy*, w: *Cywilizacja europejska. Różnorodność i podziały*, red. Maciej Koźmiński, Universitas, Kraków 2014, s. 513-520.
- Neoliberalizm przez trybunałem. Wybór tekstów krytycznych*, red. Alfredo Saad-Filho, Deborah Johnston, Książka i Prasa, Warszawa 2009.
- Nye jr. Joseph S., *Soft Power. Jak osiągnąć sukces w polityce światowej*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2007.
- Pomian Krzysztof, *Europa i jej narody*, Słowo/Obraz Terytoria, Gdańsk 2014.
- Rifkin Jeremy, *Europejskie marzenie. Jak europejska wizja przyszłości zaćmiewa American Dream*, Wydawnictwo NADIR, Warszawa 2005.
- Rotfeld Adam Daniel, *Europejski porządek. Od prawa siły do siły prawa*, w: *Cywilizacja europejska. Różnorodność i podziały*, red. Maciej Koźmiński, Universitas, Kraków 2014, s. 483-500.
- Savidan Patrick, *Wielokulturowość*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2012.
- Standing Guy, *Prekariat. Nowa, niebezpieczna klasa*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2014.
- Śliz Anna, Szczepański Marek M., *Wielokulturowość: perspektywa konfliktu czy szansa koegzystencji*, w: *Wielokulturowość: konflikt czy koegzystencja?*, red. Anna Śliz, Marek S. Szczepański, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2011, s. 13-47.
- Tekin Funda, *Brexit or No Brexit? Political and Institutional Implications of an EU without the UK*, IAI Workin Paperes, 2016, No. 16/07, March.
- Wilk Janina, *Fundamentalne wartości Europy a aksjologia Unii Europejskiej*, w: *Elementy aksjologii Unii Europejskiej*, red. Leszek Gęsiak, Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Wydawnictwo WAM, Kraków 2009, s. 9-76.

SPOŁECZEŃSTWA EUROPY - WYBRANE PRZYKŁADY

14. SPOŁECZEŃSTWA I KULTURY WYSP BRYTYJSKICH

- Struktura etniczna i językowa Wielkiej Brytanii.
- Powstawania Zjednoczonego Królestwa i skutki kulturowe
- Tożsamość Brytyjczyków: państwowa czy narodowa?
- Irlandczycy, Szkoci, Walijszczy: krąg celtycki i jego odrębność polityczna, kulturowa i wyznaniowa.
- Anglicy: etnogeneza; fenomen ekspansji języka; tożsamość narodowa w kontekście tożsamości brytyjskiej.

15. KULTURY ROMAŃSKIE

- Struktura etniczna i językowa Francji.
- Francuska doktryna państwa-narodu: geneza i stan współczesny.
- Społeczeństwo wielokulturowe-a otwarta formuła narodu (instrumenty konstruowania narodu obywatelskiego).
- Bretończycy, Korsykanie, Okcytańczycy: tożsamość, polityczna odrębność, separatyzmy.

16. KULTURY GERMAŃSKIE

- Osadnictwo niemieckie w Europie Środkowej X-XX w., problem niemieckie mniejszości narodowe w Europie.
- Zróżnicowanie kulturowe współczesnych Niemiec.
- Relacje Niemców „Zachodnich” i „Wschodnich” po 1990 roku.
- Austriacy: wyznaczniki odrębności kulturowej i tożsamości.

17. SŁOWIANIE

- Różnorodność kultur słowiańskich.
- Narody słowiańskie w perspektywie historycznej.
- Idee pansłowiańskie, a rzeczywistość społeczno-kulturowa.
- Małe narody słowiańskie w europejskim tyglu.

Literatura podstawowa

Edensor Tim, *Tożsamość narodowa, kultura popularna i życie codzienne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2004, s. 181-219.

Hill Richard, *My Europejczycy*, przeł. Wika Sobieraj, Wydawnictwo Jacek Santorski & Co, Warszawa 2004, s. 61-114, 201-208, 269-283

Lewandowski Edmund, *Pejzaż etniczny Europy*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa 2004, s. 130-180, 204-222; 291-352.

Literatura uzupełniająca

Baszkiewicz Jan, *Francja w Europie*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2006, s. 72-92, 128-166.

Baszkiewicz Jan, *Historia Francji*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2008.

-
- Fox Kate, *Przejrzeć Anglików. Ukryte zasady angielskiego zachowania*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa 2007.
- Haywood John, *Celtowie. Od epoki brązu do New Age*, Książka i Wiedza, Warszawa 2008.
- Hroch Miroslav, *Małe narody Europy. perspektywa historyczna*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2008.
- Janion Maria, *Niesamowita Słowiańszczyzna. Fantazmaty literatury*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2007.
- Kaniasta Marta, *Etniczność jako podstawa samookreślenia i odrodzenia kulturowego Walijczyków*, „Społeczeństwo i Polityka” 2010, nr 4 (25), s. 47-81.
- Konarski Wawrzyniec, *Pragmatycy i idealisci. Rodowód, typologia i ewolucja ugrupowań politycznych nacjonalizmu irlandzkiego w XX wieku*, Wyższa Szkoła Humanistyczna, Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, Pułtusk-Warszawa 2001.
- Krasuski Jerzy, *Historia Niemiec*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2008.
- Kulpa Anna, *Tożsamość Szkotów – etniczna czy obywatelska?*, „Społeczeństwo i Polityka” 2010, nr 4 (25), s. 9-46.
- Kultury słowiańskie między postkomunizmem a postmodernizmem 1989-2004*, red. Maria Dąbrowska-Patryka, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009.
- Pomian Krzysztof, *Europa i jej narody*, Słowo/Obraz terytoria, Gdańsk 2014.
- Szczygieł Mariusz, *Gottland*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2010.
- Tomczak Maria, *Austriacy w poszukiwaniu tożsamości*, „Przegląd Zachodni” 1997, nr 1, 117-132.
- Urban Thomas, *Utracone ojczyzny. Wypędzenia Niemców i Polaków w XX wieku*, Czytelnik, Warszawa 2007.
- Watson Alan, *Niemcy. Kim są teraz?*, Zysk i S-ka, Poznań 1998.
- Zabieglik Stefan, *Historia Szkocji*, Wydawnictwo DJ, Gdańsk 2000.

PROWADZĄCY

Adiunkt w Instytucie Europeistyki Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego. Współzałożyciel i sekretarz Grupy Badawczej Brytyjskich Studiów Społeczno-Politycznych *BRITANNIA*. Wykładowca w Ośrodku Studiów Amerykańskich UW. Prowadził audycję radiową „Art.Rockowy Świat”. Prowadzi bloga Gitarą Rysowane (gitararysowane.pl) poświęconego popkulturze z naciskiem na komiks i muzykę rockową.

Zainteresowania badawcze

- Kulturowe odczytania procesów społecznych i politycznych;
- Kultura brytyjska i amerykańska (szczególnie: komiks, rock progresywny, kontrkultura lat 60-tych, literatura grozy);
- Historia myśli politycznej: amerykański transcendentalizm, anarchizm; etyka a polityka;
- Relacje brytyjsko-amerykańskie (zwłaszcza w sferze kulturowej).

Wybrane publikacje

Dobry wieczór Londynie... Społeczno-polityczna rewolucja w komiksowych kadrach na przykładzie powieści graficznej «V jak Vendetta» Alana Moore'a i Davida Lloyd'a, w: *80's Again!: Monografia poświęcona latom 80. XX wieku*, red. Aneta Jabłońska, Mariusz Koryciński, Klub Filmowy im. Jolanty Słobodzian, Warszawa 2017, s. 57-71.

SuperScots. Superheroes and Scottish Identity, w: *Scottish Culture: Dialogue and Self-Expression* *Scottish Culture: Dialogue and Self-Expression*, red. Aniela Korzeniowska, Izabela Szymańska, Wydawnictwo Naukowe Semper, Warszawa 2016, s. 390-398.

Nowy człowiek, zamaskowany niszczyciel. Wizja zagłady dystopijnego państwa w powieści graficznej «V jak Vendetta» Alana Moore'a i Davida Lloyd'a, „*Creatio Fantastica*” 2015, No. 3 (50), s. 26-41.

Kto jedzie na gapę? Napięcie aksjologiczne pomiędzy solidaryzmem a neoliberalizmem w Unii Europejskiej doby kryzysu, „*Przegląd Europejski*” 2015, nr 2 (36), s. 58-69.

Brytyjski komiks polityczny. Zarys problematyki, „*Przegląd Europejski*” 2013, nr 4 (30), s. 108-119.

Soft Power jako narzędzie geopolityki. Znaczenie kultury popularnej, w: Polityka zagraniczna państw Europy Środkowej i Wschodniej na przełomie XX i XXI wieku. Ujęcie geopolityczne, red. Józef Tymanowski, Wydawnictwo Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, Warszawa 2013, s. 59-69.

Scotsmen versus Englishmen: Ancient Antagonisms as Depicted in a Comic Book, w: *Facets of Scottish Identity*, red. Aniela Korzeniowska, Izabela Szymańska, Wydawnictwo Naukowe Semper, Warszawa 2013, s. 145-152.

Kultura brytyjska, w: *System polityczny Zjednoczonego Królestwa*, red. Przemysław Biskup, Małgorzata Kaczorowska, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2012, s. 109-129.

Wolność i samotność. Myśl społeczno-polityczna amerykańskiego transcendentalizmu, Wydawnictwo Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, Warszawa 2011.

redakcja naukowa *Polityka brytyjska po wyborach parlamentarnych 2010. Analiza wybranych problemów*, wraz z Franciszkiem Gołębskim, Przemysławem Biskupem, Małgorzatą Kaczorowską, Oficyna Wydawnicza ASPRA- JR, Warszawa 2011.

Pudel, mąż agentki i niedoszły zbawca Brytanii. Obraz Tony'ego Blaira w wybranych tekstach kultury popularnej, w: *Era Blaira i Browna. Wybrane problemy polityczne rządów Partii Pracy w Zjednoczonym Królestwie 1997-2010*, red. Franciszek Gołębski, Przemysław Biskup, Małgorzata Kaczorowska, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2010, s. 67-79.

Poleganie na sobie i obywatelskie nieposłuszeństwo jako formy odpowiedzialności w myśli politycznej amerykańskiego transcendentalizmu, „*Civitas Hominibus. Rocznik filozoficzno- polityczny*” 2009, Vol. 1 (4), s. 17-30.

The Dark Side of Walden, „*The Americanist. Warsaw Journal for the Study of United States*” 2007/2008, Vol. XXIV: American Popular Culture as Import and Export, s. 117-132.